

Actieplan Schoon 2024-2027

1. Samenvatting

Het actieplan Schoon 2024-2027 bevat concrete acties om zwerfafval en afvalbijplaatsingen in de gemeente Medemblik aan te pakken. Dit doen we om onze leef-, werk- en woonomgeving schoon en leefbaar te houden.

In de twee onderstaande overzichten wordt het actieplan samengevat. Enerzijds worden de financiële aspecten van het actieplan geduid, anderzijds wordt aangegeven wanneer de diverse acties plaats zullen vinden. In Q3 2025 zal het actieplan geëvalueerd worden, waarna de plannen voor 2026 en 2027 herzien en/of aangevuld kunnen worden en opnieuw aan het college ter vaststelling aangeboden kunnen worden.

	2024	2025	2026	2027
BESCHIKBAAR BUDGET	€110.000*	€85.000	€85.000	€85.000
TOTALE BEGROTE KOSTEN	€107.500	€84.500	€84.500	€84.500
Communicatie & gedragsverandering				
Gastlessen op scholen	€4.000	€4.000	€4.000	€4.000
Handhaving op dumping en bijplaatsingen	€ 34.000	€ 25.000	€27.000	€27.000
Aanpak voor illegalen/ onderhoud	-	€ 5.000	-	€5.000
Informeren over afval in diverse talen	-	€1.000	€1.000	€1.000
Pilot: informatievoorziening afvaleiland	-	€20.000	€6.000	€6.000
Aanpak de Oosthoek	€1.000	-	-	-
Campagne Fixi	-	€2.000	-	€1.000
Inrichtingen & inzetten voorzieningen				
Inzet Big Belly's (en herplaatsing van de oude afvalbakken)	€36.000	-	€5.000	-
Jaarlijkse vervanging straatmeubliar – Prullenbakken**	€5.000	€1.000	€12.000	€10.000
Onderhoud en afschrijving slimme prullenbakken**	€2.000	€2.000	€7.000	€7.000
Blikvangers	€2.000	-	-	-
Pilot 'stembak' voor peuken	-	€1.000	-	-
Participatie				
Netwerk van vrijwilligers opbouwen en onderhouden	€4.000	€4.000	€4.000	€4.000
Initiatieven ondersteunen	€500	€500	€500	€500
Faciliteren met slimme middelen	€2.000	€4.000	€2.000	€3.000
(Landelijke) opschoondagen	€500	€500	€500	€500
Kayak clean-up	€500	€500	€500	€500
Rapportage en metingen				
Metingen zwerfafval	€13.000	€10.000	€10.000	€10.000
Beheer en data, ICT, licenties slimme prullenbakken**	€3.000	€4.000	€5.000	€5.000

*2024 hoger i.v.m. transitorische post extra vergoeding 2023 over 2012-2022

**geen losstaande acties, maar volgen uit andere acties

	2024		2025				2026				2027			
	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
Communicatie & gedragsverandering														
Gastlessen op scholen														
Handhaving op bijplaatsingen														
Aanpak voor illegalen/ onderhuur														
Informeren over afval in diverse talen														
Pilot: informatievoorziening afvaleiland														
Aanpak de Oosthoek														
Campagne FIXI														
Afvalbakken & inrichting														
Inzet Big Belly's (en herplaatsing van de oude afvalbakken)														
Blikvangers														
Pilot 'stembak' voor peuken														
Participatie														
Netwerk van vrijwilligers opbouwen en onderhouden														
Initiatieven ondersteunen														
Faciliteren met slimme middelen														
(Landelijke) opschoondagen														
Kayak clean-up														
Rapportage en metingen														
Metingen zwerfafval														

Planningsoverzicht actieplan Schoon 2024-2027

2. Inleiding & aanleiding

2.1 Aanleiding

De afgelopen jaren heeft de gemeente Medemblik gewerkt met een gezamenlijke aanpak voor afval-overlast. Aan de hand van pilots en experimenten is er een basis voor samenwerking met vrijwilligers, ondernemers, interne stakeholders en HVC gelegd én versterkt. Deze aanpak had een positief effect: het aantal overlastmeldingen m.b.t. afval is gedaald en er is sprake van minder overlast op de snelst vervuilende ofwel "hotspot" locaties.

Om vanuit deze opgedane ervaring en samenwerking verdere stappen te zetten, besloot het college in februari 2024 tot het opstellen van een actieplan Schoon 2024-2027. Dit actieplan bevat concrete acties om zwerfafval en afvalbijplaatsingen in de gemeente Medemblik aan te pakken.

Het actieplan is verbonden aan het zwerfafval budget. Vanuit dit budget is ieder jaar (met uitzondering van 2024) €85.000 beschikbaar. Het actieplan Schoon 2024-2027 is volledig gedekt binnen dit budget en is dus financieel uitvoerbaar.

2.2 Doelen en gewenste resultaten

Het actieplan sluit aan bij het volgende doel:

We verduurzamen en vergroenen onze leef-, werk- en woonomgeving.

Een van de acties onder dit doel is als volgt:

We intensiveren de aanpak van bijplaatsingen van afval en zetten in op een nieuw beleidsplan Schoon voor het tegengaan van zwerfafval en het stimuleren van participatie.

Het actieplan Schoon 2024-2027 geeft invulling aan het tegengaan van dumpingen, bijplaatsingen en zwerfafval.

Het actieplan is zodoende verbonden aan de volgende **gewenste (sub)resultaten**:

Het verminderen van bijplaatsingen	Bewustwording en kennis creëren m.b.t. de afvalvoorzieningen in de gemeente.
	Het voorkomen van bijplaatsingen.
	Het verminderen van bijplaatsingen.

Het verminderen van zwerfafval	Het voorkomen van zwerfafval.
	Het verminderen van zwerfafval.
Het stimuleren van participatie	Bewustwording creëren voor het probleem van zwerfafval en bijplaatsingen.
	Inwoners motiveren en stimuleren om zwerfafval te rapen.

Het actieplan Schoon 2024-2027 zal vanaf 2025 jaarlijks in **Q3** aan de hand van onafhankelijke metingen geëvalueerd worden. Deze evaluatie wordt gedeeld met het college. Naar aanleiding van de tussentijdse evaluaties kan er reden zijn om de frequentie van specifieke acties aan te passen, of om bepaalde acties helemaal niet meer terug te laten komen in de aanpak voor zwerfafval en bijplaatsingen. Mocht dit het geval zijn, dan wordt het gewijzigde actieplan opnieuw aan het college aangeboden voor vaststelling.

2.3 Kaders

Het actieplan Schoon 2024-2027 is gevestigd binnen meerdere kaders:

- Het actieplan is onderhevig aan de bestaande landelijke, provinciale en gemeentelijke wet- en regelgeving.
- Het actieplan houdt rekening met aangrenzende activiteiten omtrent het schoonhouden van de openbare ruimte (inclusief sloten en buitengebied), waaronder het beheer en het machinaal vegen.

Het actieplan heeft aansluiting bij de volgende gemeentelijke programma's: Toekomst stad Medemblik, Wonen, en Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH).

- **Toekomst stad Medemblik:** De gemeente wil de centrumfunctie van de stad versterken en klaar maken voor de toekomst. In het centrum worden nieuwe, slimme afvalbakken geplaatst in een passende stijl.
- **Wonen:** Als er een nieuwbouwplan wordt gerealiseerd, dan wordt er van te voren meegedacht over de afvalinzameling voorzieningen. Denk hierbij aan het plaatsen van slimme afvalbakken of blikvangers.
- **Vergunningverlening:** Voor bepaalde afvalacties, zoals het plaatsen van afvalbakken of blikvangers, is afstemming met vergunningverlening nodig.
- **Handhaving:** Om te zorgen voor goede naleving van de afvalregels is handhaving nodig. Er wordt nauw samengewerkt tussen de verschillende afdelingen zoals de buitendienst en afvalbeleid.

Zoals eerder benoemd bevat het actieplan Schoon 2024-2027 concrete acties om zwerfafval en bijplaatsingen in de gemeente te verminderen. Het is hierbij van belang om te vermelden dat het grondstoffenplan geen deel uitmaakt van het actieplan Schoon 2024-2027. Het grondstoffenplan, dat vastgesteld is door de raad in 2021, bevat onder andere afspraken over de afvalinzameling.

Er is echter wel samenhang tussen het grondstoffenplan en het actieplan Schoon 2024-2027. De maatregelen in beide plannen moeten elkaar versterken in het behalen van de milieudoelstellingen én in het realiseren van een beter leefklimaat.

2.4 Begrippenkader

Zwerfafval	Zwerfafval is al het afval dat rondsluist op plekken die daar niet voor bestemd zijn, zoals langs wegen, fietspaden, in parken of bij wateren. Veelvoorkomend zwerfafval bestaat uit blikjes, plastic verpakkingen, kauwgom en sigarettenpeuken.
Bijplaatsingen bij afvalcontainers	Wanneer afval dat in een (ondergrondse) container hoort en past, naast afvalcontainers geplaatst wordt, dan is er sprake van bijplaatsingen. Bijplaatsingen zijn een belangrijke oorzaak van zwerfafval. Door de wind kan het bijgeplaatste afval namelijk weggeblazen worden en zo op straat, in de natuur, of in het water belanden.
Grofvuil	Grofvuil is een verzamelterm voor afval dat te groot is om in de afvalcontainer te gooien. Denk hierbij aan banken, stoelen, strijkplanken etc. Burgers in de gemeente Medemblik kunnen een afspraak maken met de HVC om grofvuil op te laten halen. Grofvuil kan daarnaast ook door de burger zelf weggebracht worden naar een afvalbrengstation van de HVC.
Afvaldump	Er is sprake van afvaldump wanneer afval dat niet in een (ondergrondse) afvalcontainer hoort en past, in de openbare ruimte achtergelaten wordt. Een afvaldump kan bestaan uit afvalzakken en grofvuil, maar ook uit drugsafval en chemicaliën.

3. De acties

Om zwerfafval en bijplaatsingen te verminderen, is er gekozen voor een integrale aanpak. Dit houdt in dat er een goede combinatie gemaakt wordt tussen het **schoon houden** en het **schoon maken**. Binnen **schoon houden** ligt de focus op het **voorkomen** van zwerfafval en bijplaatsingen. Hieronder vallen de thema's: communicatie & gedragsverandering, en afvalbakken & inrichting. Het **schoon maken** richt

zich op het *verhelpen* van het afvalprobleem. Hieronder valt het thema participatie. Daarnaast is er in dit actieplan rekening gehouden met de behoefte voor het monitoren van zwerfafval en bijplaatsingen.

De categorieën met de bijbehorende acties zullen uitgewerkt worden in het vervolg van het actieplan. De acties zullen ook in de tijd geplaatst worden.

Schoon houden		Schoon maken	
Communicatie & gedragsverandering	Afvalbakken & inrichting	Participatie	Rapportage en metingen
Gastlessen op scholen	Inzet Big Belly's (en herplaatsing van de oude afvalbakken)	Netwerk van vrijwilligers opbouwen en onderhouden	Metingen zwerfafval
Handhaving op dumping en bijplaatsingen	Blikvangers	Initiatieven ondersteunen	
Aanpak voor illegalen/ onderhuur	Pilot 'stembak' voor peuken	Faciliteren met slimme middelen	
Informereren over afval in diverse talen		(Landelijke) opschoondagen	
Pilot: outdoor schermen bij afval-eiland		Kajak clean-up	
Aanpak de Oosthoek			
Campagne Fixi			

3.1 Communicatie & gedragsverandering

Binnen het probleem van zwerfafval en bijplaatsingen staat het gedrag van individuen centraal. Zwerfafval wordt immers door een persoon op straat gegooid, en volle afvalzakken worden door een persoon naast de ondergrondse afvalcontainer geplaatst. Om zwerfafval en bijplaatsingen te verminderen, is het daarom belangrijk om aandacht te besteden aan het gedrag van individuen. Specifieker: het is belangrijk om aandacht te besteden aan het gewenste gedrag, waar het dumpen van afval niet bij hoort.

De acties onder het thema 'communicatie & gedragsverandering' verwijzen daarom naar acties die inwoners informeren over hoe je goed moet omgaan met afval. Daarnaast zijn er ook acties die het makkelijk en laagdrempelig maken voor inwoners om hun gedrag rondom afval aan te passen.

Het doel: zwerfafval en bijplaatsingen voorkomen.

Gastlessen op scholen

Jong geleerd is oud gedaan, zo ook bij zwerfafval. Door middel van gastlessen op basis- en middelbare scholen worden leerlingen meer bewust van het zwerfafvalprobleem en worden ze betrokken bij het voorkomen en opruimen van zwerfafval. De gastlessen zijn gericht op kennisoverdracht, bewustwording en gedragsverandering. Bovendien gaan de leerlingen (afhankelijk van leeftijd) onder begeleiding zwerfafval rapen in de gebieden aangrenzend aan hun school. Door in je eigen wijk op zoek te gaan naar zwerfafval, wordt het probleem namelijk nog relevanter.

Voor gastlessen op basisscholen wordt er aangehaakt bij het lesprogramma "Expeditie Duurzaam" dat team Duurzaamheid in samenwerking met MAK Blokweer heeft opgezet.

Voor gastlessen op middelbare scholen wordt gebruik gemaakt van de Escapecontainer van de Bries. Dit educatieve escapespel laat leerlingen de reis volgen van plastic producten tot aan de plastic soep en recycling. Op een interactieve manier leren leerlingen over de impact van zwerfafval en de manieren om dit aan te pakken.

De gastlessen vinden **doorlopend** in het jaar plaats.

Gewenst resultaat:

- *Bewustwording creëren voor het probleem van zwerfafval en bijplaatsingen.*
- *Inwoners motiveren en stimuleren om zwerfafval te rapen.*

Begrote kosten: €4.000 per jaar.

Handhaven op bijplaatsingen

De gemeente heeft sinds 1 juli 2024 een eigen BOA voor afval. Deze BOA controleert **minimaal twee keer per week** op verschillende momenten de ondergrondse afvalcontainers voor bijplaatsingen. Als de BOA een naam of adres vindt in de bijgeplaatste afvalzak, dan registreert de BOA dit in het systeem. Op deze manier zijn er al tientallen boetes uitgedeeld.

Door de zichtbare handhaving op bijplaatsingen, wordt het voor bewoners duidelijk dat er vanuit de gemeente actief gehandhaafd wordt.

Gewenst resultaat:

- *Het voorkomen van bijplaatsingen.*
- *Het verminderen van bijplaatsingen.*

Begrote kosten:

- 2024: €34.000
- 2025: €25.000
- 2026: €27.000
- 2027: €27.000

Aanpak voor illegalen/onderhuur

Eén van de oorzaken van afvaloverlast is dat er binnen de gemeente sprake is van illegale bewoning en onderhuur. Dit kan ervoor zorgen dat deze bewoners (buiten hun eigen macht) geen gebruik kunnen maken van de afvalvoorzieningen. Het komt bijvoorbeeld voor dat alleen de hoofd huurder een pasje heeft voor de ondergrondse container. Als de hoofdhuurder dit pasje niet deelt met zijn/haar onderhuurders, dan hebben de onderhuurders geen toegang tot afvalvoorzieningen. Hierdoor komt het voor dat deze bewoners hun afval bijplaatsen of dumpen.

Om deze doelgroep tegemoet te komen, wordt er in **Q3/Q4 2025** een aanpak gecreëerd om bewoners die onderhuren of illegaal in de Oosthoek wonen, te informeren en ondersteunen over de mogelijkheden m.b.t. de afvalvoorzieningen. Deze aanpak wordt afgestemd met de afdelingen Wonen en Openbare Orde & Veiligheid. In **Q1/Q2 2027** wordt er opvolging gegeven aan de aanpak uit 2025.

Gewenst resultaat:

- *Bewustwording en kennis creëren m.b.t. de afvalvoorzieningen in de gemeente.*
- *Bewustwording creëren voor het probleem van zwerfafval en bijplaatsingen.*
- *Het voorkomen van bijplaatsingen.*

Begrote kosten:

- 2025: €5.000
- 2027: €5.000

Informeren over afval in diverse talen

Vanuit de aanpak van de Oosthoek is gebleken dat één van de oorzaken van afvaloverlast is dat er anderstaligen zijn die niet begrijpen hoe het afvalstelsel in de gemeente werkt. Om deze anderstaligen tegemoet te komen, wordt er in **Q1/Q2 2025** in samenwerking met HVC een aanpak gecreëerd om informatie over de afvalvoorzieningen in meerdere talen beschikbaar te stellen. In **Q1/Q2 2026** en **Q1/Q2 2027** wordt er opvolging gegeven aan de aanpak uit 2025.

Gewenst resultaat:

- *Bewustwording en kennis creëren m.b.t. de afvalvoorzieningen in de gemeente.*
- *Bewustwording creëren voor het probleem van zwerfafval en bijplaatsingen.*
- *Het voorkomen van bijplaatsingen.*

Begrote kosten:

- 2025: €1.000
- 2026: €1.000
- 2027: €1.000

Pilot: informatievoorziening afvaleiland

In november 2023 tot en met januari 2024 heeft er in de gemeente een pilot plaatsgevonden met lichtprojectie. Tijdens de pilot werden er in de stad Medemblik op de Bijltjeshof, Harmsen en Landswerf twaalf weken lang een lichtprojectie gezet, met als doel om bijplaatsingen te voorkomen. Deze lichtprojectie projecteerde een oranje- of blauw vlak op de grond. Wanneer er licht brandde, mochten inwoners hun vuilniszakken naast de ondergrondse restafvalcontainer zetten. Plastic, blik en drinkpakken

als het licht oranje was, en papier en karton als er blauw licht scheen. Vanuit de evaluatie is gebleken dat de bijplaatsingen van plastic, blik en drinkverpakking gedurende de pilot was afgenomen. De bijplaatsingen van ander afval was niet afgenomen.

Afbeelding: De pilot lichtprojectie. Rechts in beeld is het blauwe licht te zien, wat inwoners toestemming geeft voor het plaatsen van papier en karton naast de ondergrondse afvalcontainer.

Als opvolging van de pilot lichtprojectie, vindt er **gedurende 2025/2026** op verschillende locaties in de gemeente een pilot plaats met informatievoorziening bij de afvaleilanden. De pilot is, net zoals de eerdere pilot, gebaseerd op het aanbieden van informatie bij de afvaleilanden.

Tijdens de pilot worden er bijvoorbeeld led schermen als reizende interventie langs de bijplaatsing-hotspots geplaatst. Deze led schermen zijn voorzien van zonnepanelen. Op de schermen kan er informatie naar wens gedeeld worden (zie afbeelding rechts). De led schermen bieden zo de mogelijkheid om meer concretere informatie aan de inwoners te verstrekken dan mogelijk was met de lichtprojectie. Op deze manier worden inwoners visueel geïnformeerd en gestimuleerd om bijplaatsingen te voorkomen.

De led schermen zijn één van de interventies die tijdens de pilot toegepast kunnen worden. Per locatie zal er gekeken worden welke interventies toegepast moeten worden. Zo ontstaat een locatie-specifieke aanpak die de juiste doelgroepen aanspreekt.

Afbeelding: Een voorbeeld van een outdoor scherm dat bij een afvaleiland geplaatst zal worden.

De vier (voorlopige) bijplaatsing-hotspots die in de pilot meegenomen worden:

1. Dirk Veermanhof, Wognum
2. Gedempt Achterom, Medemblik
3. Nieuwstraat, Medemblik
4. Raifeissenlaan, Wervershoof

Met de pilot willen wij de verschillende doelgroepen bereiken door maatwerk toe te passen. Denk hierbij aan inwoners die voor korte duur in Medemblik wonen en inwoners met een taalbarrière.

In **Q3/Q4 2027** wordt er (indien gewenst) opvolging gegeven aan de pilot op bijplaats-hotspots die tegen die tijd relevant zijn.

Gewenst resultaat:

- *Bewustwording creëren voor het probleem van zwerfafval en bijplaatsingen.*
- *Het voorkomen van bijplaatsingen.*

Begrote kosten:

- 2025: €20.000
- 2026: €6.000
- 2027: €6.000

Aanpak de Oosthoek

De Oosthoek is een wijk in Medemblik stad waar sprake is van afvaloverlast, vooral op het punt van bijplaatsingen bij ondergrondse afvalcontainers. In **Q1 en Q2 van 2024** hebben er een aantal interventies plaatsgevonden om de afvaloverlast in de Oosthoek aan te pakken. Zo heeft er een enquête plaatsgevonden om te peilen hoe de afvaloverlast in de wijk tot stand komt, en hoe de inwoners hierover denken. Op basis van deze enquête ontvingen alle bewoners van de Oosthoek een informatiekaart over de afvalinzameling, inclusief afvalkalender. Deze informatiekaart is vertaald in meerdere talen, om zo ook de anderstaligen voldoende te informeren. Bovendien werd de vertaalde informatiekaart persoonlijk bij de anderstaligen afgeleverd, waardoor er nog meer uitleg kon worden gegeven.

Daarnaast is er in mei 2024, in samenwerking met een aantal inwoners uit de Oosthoek, een informatief bord bij een van de ondergrondse containers geplaatst. Door middel van dit visuele bord worden bewoners van de wijk er nogmaals op gewezen dat bijplaatsingen van afval niet toegestaan zijn.

In **Q3/Q4 2024** wordt de aanpak voor de Oosthoek doorgezet. Er wordt, in samenwerking met HVC, een clean-up georganiseerd in de wijk. Tijdens deze clean-up is er een promotruck van HVC aanwezig, waarmee inwoners geïnformeerd worden over de afvalinzameling. Daarnaast zijn er leuke activiteiten

voor kinderen. Het doel van de clean-up in de Oosthoek is om de inwoners te betrekken bij het schoonhouden van hun wijk, en informatie te verstrekken over de afvalinzameling.

De specifieke aanpak voor de Oosthoek wordt vanaf 2025 in een andere vorm doorgezet. Zo zijn veel acties uit dit actieplan die vanaf 2025 zullen plaatsvinden ook relevant voor de problematiek in de Oosthoek. Denk hierbij aan de aanpak voor illegalen/onderhuur, het informeren over afval in diverse talen, en de pilot informatievoorziening afvaleiland.

Gewenst resultaat:

- *Bewustwording en kennis creëren m.b.t. de afvalvoorzieningen in de gemeente.*
- *Bewustwording creëren voor het probleem van zwerfafval en bijplaatsingen.*
- *Het voorkomen van bijplaatsingen.*
- *Het voorkomen van zwerfafval.*

Begrote kosten:

- 2024: €1.000

Campagne Fixi

Veel inwoners weten niet dat zij via de Fixi app/website een melding kunnen maken als er sprake is van dump of bijplaatsing. Door de app meer te promoten onder de inwoners van Medemblik hopen wij dat inwoners zich realiseren dat zij een rol spelen bij het melden van afvaloverlast. Wanneer afval-overlast gemeld wordt, dan krijgt de gemeente hier zicht op en dan kunnen wij hier ook op handelen.

De campagne voor Fixi zal in **Q1 van zowel 2025, als 2026 en 2027** plaatsvinden.

Gewenst resultaat:

- *Bewustwording en kennis creëren m.b.t. de afvalvoorzieningen in de gemeente.*

Begrote kosten:

- 2025: €2.000
- 2027: €1.000

3.2 Afvalbakken & inrichting

Afvalbakken zijn goede ambassadeurs én gedragsbeïnvloeders voor een schone omgeving. Afvalbakken op de juiste plek, die regelmatig geleegd worden, maken het mensen makkelijk om hun afval weg te gooien en ontmoedigen het veroorzaken van zwerfafval.

De acties onder het thema “afvalbakken & inrichting” zijn daarom gericht op het voorkomen van zwerfafval door middel van de inzet van, bijvoorbeeld, afvalbakken en blikvangers. Het is hierbij van belang om af te stemmen met de relevante partijen, denk aan de lokale horeca of de lokale zwerfafval-rapers, op welke locaties de voorzieningen geplaatst moeten worden. Dit resulteert in een efficiënte inzet van middelen.

Het doel: zwerfafval en bijplaatsingen voorkomen.

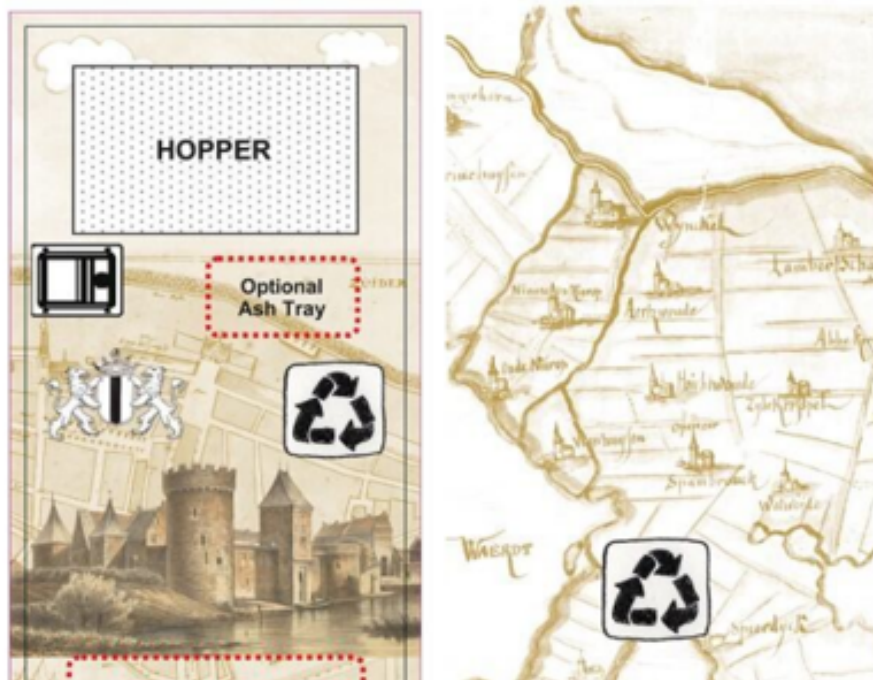
Inzet Big Belly's (en herplaatsing van de oude afvalbakken)

In de Nieuwstraat van Medemblik moeten de huidige Mr. Fill afvalbakken vervangen worden. Deze afvalbakken worden vervangen door 'slimme' Big Belly afvalbakken. Deze afvalbakken geven een signaal af aan de buitendienst wanneer de bakken bijna vol raken. Zo kan de buitendienst strategisch bakken legen en voorkomen we dat de buitendienst onnodig afvalbakken gaat legen.

De nieuwe Big Belly afvalbakken worden voorzien van een design (zie afbeelding rechts). Het design representeert bekende aangezichten van gemeente Medemblik, zoals kasteel Radboud, de stoomtrein en het oude gemeentehuis. Daarnaast bevat het design een map van de gehele gemeente.

De Big Belly's worden in **Q3 2024** aan de Nieuwstraat in Medemblik geplaatst. De oude afvalbakken die uit de Nieuwstraat weggehaald worden, worden refurbished en daaropvolgend in **Q4 2024** herplaatst in andere delen van de gemeente.

In **Q3/Q4 2026** worden de Big Belly afvalbakken, waar nodig, van onderhoud voorzien. Daarnaast wordt, mede aan de hand van data van de afvalbakken zelf, geëvalueerd of het nodig is om meer afvalbakken te plaatsen.

Afbeelding: 1 van de 6 designs die gebruikt zal worden op de Big Belly's in de Nieuwstraat in Medemblik. Het linker design zal aan de voorkant van de Big Belly komen te staan. Op de 3 overige zijden komt een map van de gemeente Medemblik te staan, zoals te zien is in het rechter design.

Gewenst resultaat:

- Het voorkomen van zwerfafval.

Begrote kosten:

- 2024: €36.000
- 2026: €5.000

Blikvangers

Binnen de gemeente worden er meer blikvangers geplaatst. Het voordeel van deze blikvangers ten opzichte van reguliere afvalbakken is het feit dat verkeersdeelnemers hun afval in de blikvangers kwijtkunnen zonder te hoeven vertragen. Dit is vooral voor fietsers het geval. De blikvangers zijn daarom een goede optie om zwerfafval langs wegen en fietspaden tegen te gaan.

De keuze voor de locaties van de blikvangers wordt bepaald in samenspraak met de buitendienst en de vrijwillige zwerfafvalrapers van de gemeente. Zo wordt ervoor gezorgd dat de blikvangers geplaatst worden op plekken waar sprake is van afvaloverlast.

De blikvangers worden in **Q4 2024** geplaatst.

Gewenst resultaat:

- Het voorkomen van zwerfafval.

Begrote kosten:

- 2024: €2.000

Pilot ' stembak ' voor peuken

Een aanzienlijk deel van het zwerfafval in de gemeente Medemblik bestaat uit sigarettenpeuken. Naast het visuele aspect van peuken op de grond, kunnen peuken ook leiden tot watervervuiling als deze in straatkolken terechtkomen.

Vanuit de vrijwillige afvalrapers in Medemblik stad is gebleken dat er vooral sprake is van peuken bij de Walesteeg, een bekende uitgaansplek. Om het aantal peuken op deze locatie te verminderen vindt er, in samenwerking met de omliggende horeca gelegenheden, een pilot met een stembak voor peuken plaats (zie afbeelding rechts).

De stembak is een unieke asbak die rokers op een leuke wijze stimuleert om hun peuk in de asbak te gooien door hun mening over een stelling te vertonen. Denk hierbij aan algemene stellingen, maar ook

specifiekere stellingen in relatie tot Medemblik, zoals “kermis of harddraverij?”. Doordat rokers hun peuken gebruiken als stem, belanden minder peuken op de grond.

De verantwoordelijkheid voor het legen van de stembak wordt neergelegd bij de horeca gelegenheden zelf, om zo de buitendienst niet verder te belasten. Daarnaast is de horeca ook verantwoordelijk voor de wisselende stellingen op de stembak zelf.

De pilot vindt plaats in Q2/Q3 2025. Na afloop van de pilot wordt deze, i.s.m. de relevante horecagelegenheden, geëvalueerd. Indien succesvol, dan kunnen er op meer peuken “hotspots” stembakken geplaatst worden.

Gewenst resultaat:

- *Het voorkomen van zwerfafval.*

Begrote kosten:

- *2025: €1.000*

Afbeelding: een voorbeeld van een stembak voor peuken. Aan de bovenzijde van de bak wordt een stelling vertoond. Op deze stelling kan gestemd worden door peuken in de juiste kant van de bak te gooien.

3.3 Participatie

De verantwoordelijkheid voor afval ligt uiteindelijk bij iedereen in de gemeente. Denk bijvoorbeeld aan de inwoners, bedrijven, etc. Om het probleem van zwerfafval en bijplaatsingen aan de kaart te stellen, is het daarom van belang dat alle betrokken partijen zich **(1)** bewust worden van het probleem, **(2)** gemotiveerd worden om het probleem aan te pakken, en **(3)** hiervoor de juiste middelen te krijgen.

De acties onder het thema “participeren” bieden verschillende mogelijkheden voor partijen om in aanraking te komen met- en bewust te worden van zwerfafval. De acties zorgen er daarnaast ook voor dat partijen in staat zijn om het probleem van zwerfafval en bijplaatsingen proactief aan te pakken, met onder andere het opbouwen en onderhouden van het vrijwilligersnetwerk en het beschikbaar stellen van slimme middelen.

Het doel: (1) participatie stimuleren en (2) zwerfafval verminderen.

Netwerk van vrijwilligers opbouwen en onderhouden

Vrijwilligers zijn de ogen en oren van de gemeente, zo ook als het gaat om zwerfafval en bijplaatsingen. Vrijwillige zwerfafvalrapers ruimen niet alleen zwerfafval op, maar geven ook waardevolle feedback en tips. Het is daarom belangrijk om het netwerk van vrijwillige zwerfafvalrapers op te bouwen én te onderhouden.

Het opbouwen van een vrijwilligersnetwerk hangt nauw samen met het faciliteren d.m.v. slimme middelen. Zie hiervoor ook het onderstaande actiepunt "*faciliteren met slimme middelen*". Daarnaast onderhoudt de gemeente nauw contact met vrijwilligers en zijn wij altijd beschikbaar voor het beantwoorden van vragen.

Om het vrijwilligersnetwerk te onderhouden organiseren we **twee keer per jaar** een vrijwilligersbijeenkomst. Dit kan in verschillende vormen: een informatieve sessie, een bijeenkomst waar we brainstormen over verbeteringen van de zwerfafval aanpak, of bijvoorbeeld een gezamenlijke clean-up. Het organiseren van vrijwilligersbijeenkomsten heeft een tweeledig effect: 1) we uiten onze waardering naar de vrijwilligers, en 2) we halen kostbare feedback op.

Gewenst resultaat:

- *Inwoners motiveren en stimuleren om zwerfafval te rapen.*
- *Het verminderen van zwerfafval.*

Begrote kosten: €4.000 per jaar

Afbeelding: de vrijwillige raapgroep "Andoik Skoön". Deze groep raapt elke eerste zaterdag van de maand zwerfafval op in en rondom Andijk.

Initiatieven ondersteunen

Het is belangrijk om het probleem van zwerfafval en bijplaatsingen op de kaart te zetten. Bewonersinitiatieven kunnen hierbij helpen. Zulke initiatieven zijn vaak innovatief, en het feit dat ze vanuit de bewoners komen zorgt ervoor dat de initiatieven meer aanspreken.

Een voorbeeld van een initiatief dat wij als gemeente ondersteunen is het "Kunst met een verhaal"-project van een van de vrijwillige zwerfafvalraapgroepen. Binnen dit project wordt het opgehaalde zwerfafval verwerkt tot een kunstobject. Met dit kunstobject wordt op een ludieke manier aandacht gevraagd voor de problematiek rondom zwerfafval.

Door **het gehele jaar** aandacht en ondersteuning te geven aan initiatieven rondom zwerfafval en bijplaatsingen ontstaat er meer bekendheid rondom het zwerfafval- en bijplaatsingen probleem.

Gewenst resultaat:

- *Bewustwording creëren voor het probleem van zwerfafval en bijplaatsingen.*
- *Het verminderen van zwerfafval.*

Begrote kosten: €500 per jaar

Faciliteren met slimme middelen

Tijdens de diverse opruimacties en clean ups is het van belang dat de deelnemers ook gebruik kunnen maken van goed materieel. Dit materieel wordt ook wel slimme middelen genoemd. Slimme middelen maken het zwerfafval rapen makkelijker, wat mensen kan motiveren om te helpen.

Onder slimme middelen vallen bijvoorbeeld: afvalgrijpers, afvalringen en vuilniszakken. In het verleden zijn er ook twee fietskarren aangeschaft voor de vrijwillige zwerfafvalrapers, zodat deze makkelijk het zwerfafval kunnen vervoeren. Daarnaast zijn er ook slimme middelen die gericht zijn op een specifieke soort zwerfafval. Zo wordt er onderzoek gedaan naar de mogelijkheid om een peukenstofzuiger aan te schaffen voor de vrijwillige zwerfafvalrapers. Deze peukenstofzuiger maakt het makkelijker én efficiënter om peuken van de grond te rapen.

Vrijwilligers en andere deelnemers van opruimacties worden in samenwerking met de buitendienst voorzien van deze slimme materialen. Het is hiervoor van belang dat er ten alle tijden genoeg materialen aanwezig zijn.

Vanuit de gemeente houden wij gedurende **het gehele jaar** slimme middelen op voorraad. Deze voorraad wordt bijgehouden en aangevuld indien nodig. De slimme middelen worden uitgeleend aan vrijwillige zwerfafvalrapers en andere geïnteresseerden die zwerfafval willen rapen.

Gewenst resultaat:

- *Inwoners motiveren en stimuleren om zwerfafval te rapen.*
- *Het verminderen van zwerfafval.*

Begrote kosten:

- 2024: €2.000
- 2025: €4.000
- 2026: €2.000
- 2027: €3.000

(Landelijke) opschoondagen

(Landelijke) opschoondagen zijn initiatieven die (in veel gevallen) jaarlijks terugkeren. Tijdens opschoondagen gaan mensen in georganiseerd verband de straten op om zwerfafval op te ruimen. Denk hierbij aan initiatieven zoals de World Cleanup Day. Ook initiatieven zoals NLdoet of burendag kunnen ingericht worden als een opschoondag. Door als gemeente aan mee te doen aan (landelijke) opschoondagen waarborg je dat het onderwerp zwerfafval actueel blijft en dat mensen er actief mee in aanraking komen.

Als gemeente faciliteren wij (landelijke) opschoondagen gedurende het hele jaar op verschillende manieren. De meest voorkomende manier is door het beschikbaar stellen van slimme middelen zoals afvalgrijpers en afvalringen. Daarnaast kan de gemeente via haar communicatiekanalen aandacht geven aan de actie, of zelf kleinere acties/evenementen organiseren rondom de opschoondagen.

Gewenst resultaat:

- *Bewustwording creëren voor het probleem van zwerfafval en bijplaatsingen.*
- *Inwoners motiveren en stimuleren om zwerfafval te rapen.*
- *Het verminderen van zwerfafval.*

Begrote kosten: €500 per jaar

Kajak clean-up

In samenwerking met *the Green Clean Kayak Machine* en *Westfriesland Schoon* organiseerden we aan het eind van de zomer in **2024 (Q3)** een clean up op het water. Zwerfafvalvrijwilligers gingen in kajaks de wateren van Medemblik door om ze zo zwerfafval-vrij te maken. Tegelijkertijd ging er een tweede groep vrijwilligers zwerfafval rapen op het land, zodat ook de mensen die niet het water op wilden mee konden doen.

Een clean up op het water is een leuke, innovatieve én sportieve manier om drijvend zwerfafval op te ruimen, wat zowel bevorderend werkt voor de schone leefomgeving, maar ook voor de motivatie van de vrijwilligers. Daarnaast is het een zichtbare actie: de zwerfafvalrapers in kajaks zijn vanaf de straten te zien en creëren zo interesse en bewustzijn rondom het zwerfafval probleem.

De kajak clean-up is een **jaarlijks terugkerende** actie.

Gewenst resultaat:

- *Bewustwording creëren voor het probleem van zwerfafval en bijplaatsingen.*

- *Inwoners motiveren en stimuleren om zwerfafval te rapen.*
- *Het verminderen van zwerfafval.*

Begrote kosten: €500 per jaar

3.4 Rapportage en metingen

Binnen het actieplan Schoon 2024-2027 is er ook een rol weggelegd voor rapportages en metingen. Door middel van rapportages en metingen krijgen we inzicht of de acties uit dit actieplan effect hebben op de hoeveelheid dumping, bijplaatsingen en zwerfafval in de gemeente. Met dit inzicht kunnen we het actieplan Schoon 2024-2027 waar nodig aanpassen/verbeteren.

Metingen zwerfafval

Wanneer wij bezig zijn met de uitvoer van de zwerfafval acties willen wij graag weten hoe wij ervoor staan. Hoeveel zwerfafval is er in onze gemeente? Hoe beleven bewoners dit? Daarnaast willen we ook graag de trend monitoren: verbetert de situatie of wordt deze slechter?

Door monitoring ontstaat inzicht in de resultaten van onze zwerfafvalaanpak, de doeltreffendheid en bereikte kwaliteit. Daardoor kunnen wij als gemeente leren én verbeteren.

Gewenst resultaat:

- *Het voorkomen van zwerfafval.*
- *Het verminderen van zwerfafval.*

Begrote kosten:

- *2024: €13.000*
- *2025: €10.000*
- *2026: €10.000*
- *2027: €10.000*

*Aldus vastgesteld in de B&W vergadering van 29 oktober 2024
Burgemeester en wethouders van Medemblik,*

*De secretaris
C. Minnaert*

*de burgemeester
M. Pijl*